

KOMERCYJNE WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE DZIECI

W artykule omawiane są kwestie polepszenia karnego zwalczania komercyjnego seksualnego wykorzystywania nieletnich. Wybrany przez autora temat, nie wątpliwie, jest tematem aktualnym, a zatem ma wielkie zarówno teoretyczne jak i praktyczne znaczenie.

Słowa kluczowe: relacje seksualne, komercyjne wykorzystanie, prostytutka dziecięca, zachowania dewiacyjne, seks biznes, sutener.

COMMERCIAL SEXUAL EXPLOITATION OF CHILDREN

The article deals with the issues of improving the Criminal law to combat the for-profit sexual exploitation of children. The chosen topic certainly is very relevant, and therefore has both theoretical and practical importance.

Keywords: sexual relations, commercial exploitation, child prostitution, deviant behavior, sexbusiness, pimps.

КОМЕРЦІЙНА СЕКСУАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ДІТЕЙ

У статті розглядаються питання вдосконалення кримінально-правової боротьби з комерційною сексуальною експлуатацією дітей. Обрана автором тема, безумовно, є досить актуальною, а отже, має велике як теоретичне, так і практичне значення.

Ключові слова: сексуальні відносини, комерційна експлуатація, дитяча проституція, девіантна поведінка, сексбізнес, сутенери.

При вивченні будь-якого природного або ж соціального явища найважливіше зрозуміти його сутність, причини виникнення та існування.

Проституція в сфері сексуальних відносин – лише один із проявів проституції в широкому сенсі слова – як продажності. «В умовах товарно-грошових відносин, як писав К. Маркс, загальна проституція виступає як необхідна фаза розвитку суспільного характеру особистих задатків, потенцій, здібностей, діяльності. Висловлюючись більш ввічливо: загальне ставлення корисності і придатності для вживання»[1, с. 106].

Товарно-грошова сутність проституції започаткувалася відомим соціологом Г. Зіммелем. У монографії «Філософія грошей» він зазначав, що природа грошей і природа проституції аналогічні, що в умовах товарно-грошових, речових, відчужених відносин проституція стає символом міжлюдських відносин. Гроші гублять природу речей одним своїм дотиком [2, с. 96].

Але відносини, опосередковані грошима, байдужі до суб'єкта, або власника, – це відчужені відносини. Це повною мірою відноситься і до продажу тіла – сексуальних відносин, які перетворюються під впливом грошей, товарності з інтимних, особистісних в речові, відчужені, і аж до торгівлі духом, інтелектом. Людська особистість, індивідуальність, перетворюється на предмет купівлі-продажу «все на продаж». Разом з тим повинні існувати

O. Dzuza

doktor habilitowany nauk prawnych, profesor, czołowy pracownik naukowy wydziału organizacji prac naukowo-badawczych Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (m. Kijów, Ukraina)

*** D. Tuchyna**

doktor nauk prawnych, starszy pracownik naukowy, czołowy pracownik naukowy wydziału organizacji prac naukowo-badawczych Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (m. Kijów, Ukraina)

і причини, через які, по-перше, лише деякі індивіди стають на шлях проституювання, а по-друге, рівень проституції неоднаковий в різних країнах, а також в різні періоди історії однієї тієї ж держави.

На нашу думку, не існує специфічних причин проституції. Одні й ті ж причини породжують і проституцію, і злочинність, і пияцтво, і самогубства, тобто всі форми девіантної поведінки.

Соціальна диференціація і нерівність, будучи стимулом соціальної активності і творчості, одночасно породжують і негативні форми девіантної поведінки. І якщо нерівність «з праці» можлива, то кастова, «номенклатурна» та нерівність, що виходить з мафіозного принципу особистої відданості, що сформувалися в країні за роки тоталітарного режиму, є для сучасного цивілізованого світу протиприродним, патологічним.

Тому сьогодні наше суспільство розплачується за довготерпіння по відношенню до тоталітаризму, кланів, які знаходяться на вершині піраміди соціальної структури. І останнім часом, на жаль, зберігається різка несправедлива соціально-економічна нерівність між бюрократичною, кримінальною, олігархічною «елітою» і масами, прошарками працівників за наймом.

Не слід абсолютувати будь-який конкретний набір соціальних умов. Узагалі причини девіантної поведінки «модифікуються» стосовно до окремих його видів. Які ж чинники найбільш значимі у генезі проституції в Україні? Мабуть, на перше місце ми поставили б економічну ситуацію. Звичайно, голодна смерть сьогодні нікому не загрожує. Середній цивілізований життєвий рівень у розвинутих країнах сьогодні дуже високий. І не вина наших молодих жінок, що завдяки корупції, безгосподарності, безпрецедентного в світовій історії експерименту, під назвою СРСР, переважна більшість з них позбавлена можливості красиво одягатися, користуватися косметикою, нарешті, веселитися так, як це може собі дозволити більшість їх ровесниць у Франції, США, Німеччині, Японії, Канаді, Австралії, в Скандинавських країнах [3].

Протягом десятиліть з високих трибун проголошувалися первинна (цнотлива) і недосяжна моральність радянської людини, її безкорисливість, презирство до багатства і багатіїв, самовіддане служіння високим ідеалам, а в реальній дійсності поступово формувався культ грошей і речей, безпринципність у засобах їх досягнення, цинічно-корисливе «гроші не пахнуть» і «усе на продаж». Інакше кажучи, виявилися перевернутими всі моральні уявлення – закономірний результат багаторічної розбіжності слова і діла, подвійної моралі, коли думають одне, говорять інше, а роблять часом щось третє.

І так, ми від економіки прийшли до моральних джерел проституції. Підкреслимо ще раз, це моральне падіння саме є наслідком абсурдної економіки та сексуальної політики, коли люди не можуть реалізувати свої творчі потенції в суспільно корисній діяльності і змушені зрештою спиватися, продаватися або емігрувати.

Можна назвати і багато інших факторів, що сприяють «падінню» моральності деяких представниць прекрасної статі – і відчуження від родини, і недолики сімейного та шкільного виховання. Але, по-перше, це вже неодноразово аналізувалося, а по-друге, все це вторинне в порівнянні з соціально-економічною деривацією, яка тягне за собою моральну деградацію.

Більшим злом є дитяча проституція. Детальніше результати сучасних досліджень дитячої та підліткової проституції розглядаються в ряді публікацій [4; 5; 9].

Нарешті не можна не відзначити глобалізацію дитячої (підліткової) проституції. Відомо, що дівчат з Білорусі, Росії та України можна зустріти на гамбурзькому «Репербане» або амстердамському кварталі «Рожевих ліхтарів». Дівчата з Росії та України в Нью-Йорку стали головною темою одного з номерів журналу «New York» [6].

Тому сьогодні найбільш прийнятна політика аболіціонізму, що аж ніяк не виключає кримінальну відповідальність за втягнення неповнолітніх у заняття проституцією (ст. 304 КК України) та торгівлю неповнолітніми з тих же причин (ст. 149 КК України).

А що стосується самого заняття проституцією, то воно буде скорочуватися в міру подолання стимулів до аморальних форм користюлюбства, наживи, у міру витіснення споживацтва більш високими ціннісними орієнтаціями, у міру формування у людей почуття власної гідності, значущості власного існування, коли будь-яка форма продажності буде викликати почуття огиди, а не прихованої заздрості до злочинного промислу.

Як негативне соціальне явище, проституція в усьому світі має багатомісячну історію. Під проституцією слід розуміти неодноразовий вступ у статевий зв'язок за винагороду в будь-якій формі особами жіночої і чоловічої статі. Одноразовий вступ у статевий зв'язок за винагороду не є заняттям проституцією.

Ставлення до цього негативного соціального явища має суттєві відмінності. У деяких країнах (наприклад в Туркменії) передбачена кримінальна відповідальність, а в багатьох інших – вона легалізована (медико-поліцейський контроль). Установлено певні вимоги до організації сексуальних платних послуг: стягнення податку в казну, медичний і поліцейський контроль за нелегальною проституцією і т.п. При порушенні цих вимог може настати кримінальне покарання, так як нелегальні публічні будинки, гральний бізнес у багатьох країнах служить фінансовою базою для організованої злочинності.

Масовий характер проституція в країнах СНД прийняла в 90-і роки ХХ століття, особливо у великих містах.

Проституція тісно пов'язана зі злочинністю:

- а) проституція – джерело поширення венеричних захворювань та ВІЛ / СНІД;
- б) проституція пов'язана з сексбізнесом (виготовленням порнофільмів, викраденням і продажем неповнолітніх за кордоном в публічні будинки);
- в) на проституції паразитують деякі антисоціальні елементи, такі як сутенери.

Виявлення та реєстрація таких злочинів пов'язані з труднощами проникнення в притони і фіксації подій, небажанням зі зрозумілих причин, власників притонів, повій співпрацювати з органами досудового слідства та суду.

Втрати несе суспільство в цілому, відбувається девальвація загальнолюдських цінностей, падіння моральності.

Проституція в завуальованій формі придбала легальну прописку в приватних саунах, нічних клубах, масажних салонах та інших специфічних закладах [7].

Цікавими нам видаються дослідження причин тривоги людей з цього приводу. На запитання: «Чому ви відчуваєте небезпеку від цих злочинів?» Були отримані такі відповіді:

- порушуються права людей на їх статеву свободу – 38 %;
- виникає небезпека посягань на здоров'я і життя людей – 42 %;
- безумовно розбещують неповнолітніх – 20 %;

Аналіз свідчить, що більшість злочинців, які вчинили сексуальне насильство над дітьми – чоловіки. Близько 85 % жертв мали з насильником довірчі відносини. Таким чином ці люди добре відомі дитині.

З них – 35-40 % складають батьки, брати, інші родичі, коханці матері. 45-50 % – друзі, сусіди, вихователі. 10-15 % – випадкові знайомі і сторонні. Найчастіше сексуальне насильство відбувається в контексті сформованих з дитиною відносин [8].

Неповнолітні в силу особливостей їхньої психіки, фізіології, соціально-правового статусу потребують соціально-правового регулювання їх життєдіяльності. Уявляється доцільним прийняти Закон щодо захисту дитячої моралі, в якому з урахуванням передової вітчизняної та зарубіжної практики, регіональних умов визначалися б:

- права, правовий статус і соціальний стан неповнолітнього у суспільстві, у тому числі в сім'ї, навчальному та трудовому колективі;
- обов'язки держави, батьків, посадових та інших осіб по вихованню, забезпеченню нормальних умов життєдіяльності підлітків;
- відповідальність посадових осіб, батьків, інших дорослих, які порушують права неповнолітніх, які не виконують своїх обов'язків по вихованню та забезпеченню нормальних умов їх життєдіяльності;

- відповідальність дорослих та неповнолітніх за протиправну та аморальну поведінку.

У законодавстві повинні бути передбачені норми, що забезпечують безпеку підлітку, додаткові гарантії збереження таємниці розслідування справ, за якими неповнолітні проходять як потерпілі або свідки.

З досвіду зарубіжних країн, доцільно в обласних та районних центрах створити так звані «Центри для тимчасового перебування жінок», у тому числі з дітьми, які переховуються від свавілля чоловіків, інших дорослих членів сім'ї. Високий рівень віктимізації у підлітковому середовищі, його тривале зростання вимагає прийняття суспільством додаткових заходів щодо забезпечення безпеки неповнолітніх.

Виходячи з цього на наш погляд необхідно:

- розробити тематику виступів перед батьками ще в дитячих садках – «Про заходи забезпечення безпеки дітей в сім'ї, на вулиці та в інших місцях»;

- перед батьками учнів початкових, середніх і старших класів розробити тематику виступів «Про поведінку дітей і підлітків у громадських місцях і заходи забезпечення безпеки їх життєдіяльності»;

- організувати цикл бесід з учнями з урахуванням вікових особливостей «Про поведінку дітей і підлітків в екстремальній ситуації»;

- передбачити у навчальній дисципліні «Забезпечення безпеки життєдіяльності» розділ «Віктимологічна профілактика злочинів та правопорушень», в якому учень знайомиться зі змістом віктимологічних проблем та варіантами поведінки у предкримінальному та кримінальному середовищі;

- Міністерству освіти і науки України організувати навчання студентів педагогічного та юридичного профілів з проблем віктимології;

- засобам масової інформації (радіо, телебачення, преса, інтернет) організувати для дітей, підлітків, батьків передачі, публікації на теми запобігання втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність та їх захист від злочинних посягань.

Таким чином, аналізовані нами злочини надають відчутний негативний морально-психологічний вплив на фізичних осіб, породжують у них цілком обґрунтоване занепокоєння за своє життя і життя близьких людей, вселяють у них почуття абсолютної незахищеності і невпевненості в завтрашньому дні. Як наслідок цього, з'являється повна невіра людей у здатність держави захистити їх і приборкати злочинність, особливо такі її ганебні форми.

Література:

1. Маркс К., Энгельс. Соч. – Т. 46. – Ч. 1. – С. 106.
2. Simmel G. *Philosophic des Geldes*. – Т. 46. – Part. 1. – Р. 106.
3. Гишинский Я. И. Девиантология: социология преступности, наркотизма, проституции, самоубийств и других «отклонений» / Я. И. Гишинский. [2-е изд., испр. и доп.]. – СПб. : Изд-во Р. Асланова : Юрид. центр Пресс, 2007. – 525 с.
4. Коммерческая сексуальная эксплуатация несовершеннолетних в Санкт-Петербурге и Северо-Западном регионе России // Санкт-Петербург в зеркале социологии / [Гуревич И.Н., Русакова М.М. и др.]; под ред. В.В. Козловского. – СПб., 2003. – С. 412–433.
5. Станская А.А. Проституция несовершеннолетних – социальная и правовая проблема общества. – СПб., 2005.
6. Gros M. *From Russia with Sex*. – New York. – 1999. – August, 10. – P. 24–31, 61, 82.
7. Іващенко В. О. Торгівля жінками та дітьми (кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби) : [моног.] / В. О. Іващенко. – К. : Атіка, 2004. – 112 с.
8. Довідка про злочини, учинені в Україні за 2009–2014 рр. : інформація Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України. – К., 2015. – 124 с.
9. Джужа А. О. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам проти статевої недоторканості дитини [Текст] : [монографія] / А. О. Джужа – К., 2013. – 193 с.

COMMERCIAL SEXUAL EXPLOITATION OF CHILDREN

A. Dzhuzha, D. Tuchyna

In the study of any natural or social phenomena the most important to understand its essence, causes and existence.

Prostitution in sphere of sexual relations is just one of the manifestations of prostitution in a broad sense as "selling out". "In terms of commodity-money relations, wrote Marx, universal prostitution appears as a necessary phase of development of the public nature of personal inclinations, potentials, abilities, activities. More politely expressed: the universal relationship of utility and fitness for use"[1, p. 106].

Commodity-money) the essence of prostitution originated in a famous sociologist G. Smelem. In the monograph "Philosophy of money", he noted that the nature of money and the nature of prostitution similar to that in the conditions of commodity-money, property, alienated relations, prostitution becomes a symbol of interpersonal relationships. Money ruins the nature of things one by his touch [2, c. 96].

But relations mediated by money, indifferent to the subject, or owner, is the estranged relationship. This fully applies to the sale of the body – sexual relationships, that develop under the influence of money, the commodification of intimate, personal in property disposed of, and the trading spirit, intelligence. Human personality, identity becomes a subject of sale "everything is for sale". However must exist and the causes through which, firstly, only some individuals become prostitution, and secondly, the level of prostitution varies in different countries and in different periods of history one and the same state.

In our opinion, there are not specific causes of prostitution. The same causes produce, and prostitution, and crime, and drunkenness, and suicide, all forms of deviant behavior.

Social differentiation and inequality, as a stimulus of social activity and creativity, and simultaneously generate a negative form of deviant behavior. And if roughness "on labor" possible caste, "nomenklatura" and the inequality that comes from a mafia principle of personal devotion that have emerged in the country during the years of the totalitarian regime, are to the modern civilized world is unnatural, abnormal.

So today our society is paying the price for your patience in relation to totalitarianism, the clans that are on the top of the pyramid of the social structure. And lately, unfortunately, remains sharp unjust socio-economic inequalities between the bureaucratic, criminal, oligarchic "elites" and masses and layers of employees.

Not absolutivity any particular set of social conditions. Generally the causes of deviant behavior "modified" in relation to individual types. What factors are most significant in the Genesis of prostitution in Ukraine? Perhaps the first place we would put our economic situation. Of course, starvation threatens no one today. The average civilized standard of living in developed countries today is very high. And not the fault of our young women, thanks to corruption, mismanagement, unprecedented in world history experiment, called the USSR, the vast majority of them are deprived of the opportunity to dress nicely, use makeup, finally, to fun as it can afford most of their peers in France, USA, Germany, Japan, Canada, Australia, Scandinavian countries [3].

For decades high officials proclaimed the primary (chaste) and inaccessible morality of the Soviet man, his unselfishness, contempt for wealth and the rich, selfless service to high ideals, while in reality gradually formed the cult of money and things, unscrupulousness in the means to achieve them, cynically-selfish "money does not smell" and "everything for sale". In other words, turned upside-down all moral concepts is a natural result of years of divergence of words and deeds, double morality, when you think one thing, say another and do something third sometimes.

And so, we come to the moral economy of the sources of prostitution. But again, this moral decline is a consequence of the absurd Economics and sexual politics, when people can't realize their creative potentiality in any community activity and forced in the end, a drunkard, sold or to emigrate.

You can call, and many other factors that contribute to the "fall" of the morality of some of the fair sex – and alienation from family and disadvantages of family and school education. But, first, it has been repeatedly analysed, and secondly, it is secondary in comparison with the socio-economic derivate, which entail moral degradation.

Great evil is child prostitution. More recent research child and adolescent prostitution are discussed in several publications [4; 5; 9].

Finally it should be noted the globalization of pediatric (adolescent) prostitution. It is known that girls from Belarus, Russia and Ukraine can be found on Hamburg's "Reeperbahn" or the Amsterdam "Pink lights". Girls from Russia and Ukraine in new York became the main subject of one of the rooms of the New York magazine [6].

So today Aboltina the most appropriate policy that does not exclude criminal liability for involvement of minors in prostitution (article 304 of the criminal code) and trafficking in minors for the same reasons (article 149 of the criminal code of Ukraine).

And as for the prostitution, it will decrease to the extent of overcoming incentives to immoral forms of money-making, profit-making, as the displacement of consumerism higher value orientations, as people of self-esteem, importance, own existence, when any form of corruption will cause a feeling of disgust, not hidden envy to criminal exploitation.

As a negative social phenomenon, prostitution in the world has a long history. Under the prostitution should be understood the repeated sexual relations for remuneration in any form to persons, male and female. A one-time sexual intercourse for reward is not prostitution.

The attitude towards this negative social phenomenon has significant differences. In some countries (e.g. in Turkmenistan) criminal liability, and in many others it legalized (medical and police checks). There are certain requirements to the organisation of sexual services: the tax collection to the Treasury, medical and police surveillance of illegal prostitution, etc. In violation of these requirements can lead to criminal punishment because an illegal brothel, gambling in many countries serves as a financial basis for organized crime.

Massive prostitution in the countries of the CIS adopted in the 90 years of the twentieth century, especially in large cities.

Prostitution is closely linked to crime:

- a) prostitution is a source of sexually transmitted diseases and HIV / AIDS;
- b) prostitution is connected with sexbanden (manufacturer of porn, the kidnapping and sale of minors abroad, in a public house);
- c) prostitution pimping some anti-social elements, such as pimps.

Identification and registration of such crimes to do with the difficulty of penetration into the brothels and commit events, the reluctance, for obvious reasons, brothel owners, prostitutes to cooperate with the bodies of a pretrial investigation and trial.

The losses suffered by society as a whole, there is a devaluation of human values, the fall of morality.

Prostitution in the veiled form has acquired a legal residence in private saunas, Nightclubs, massage parlours and other specific institutions [7].

Interesting we think of the study of the causes of anxiety of people about it. To the question: "Why do you feel the danger from these crimes?" The following responses were received:

- violated people's right to their sexual freedom – 38 %;
- there is a danger of attacks on the lives and health of people – 42 %;
- Is definitely corrupting a minor – 20 %;

The analysis shows that the majority of perpetrators of sexual violence against children were male. About 85 % of the victims had with the abuser trusts. Thus these people are well known to the child.

Of these, 35-40 % are parents, brothers, other relatives, lovers mother. 45-50 % – friends, neighbors, caregivers. 10-15 % of casual acquaintances and strangers. Most often sexual violence occurs within the context of child relationships [8].

Minors because of the nature of their psyche, physiology, socio-legal status require a social and legal regulation of their activity. It seems appropriate to adopt the Law on the protection of children's morality, in which taking into account advanced domestic and foreign practices, regional conditions would be defined:

- the rights, legal status and social situation of minors in society, including in the family, training and the workplace;
- the responsibilities of the state, parents, officials and other persons on education, to ensure normal conditions of life of adolescents;
- the responsibility of officials, parents and other adults who violate the rights of minors who do not fulfill their responsibilities in the upbringing and caring of their vital activity;
- the responsibility of adults and of minors for illegal and immoral behavior.

The law should provide regulations to ensure the safety of the teenager, the additional safeguards to the secrecy of the investigation of cases in which minors are held as victims or witnesses.

From the experience of foreign countries it is advisable in regional and district centres to create so-called "Centres for temporary stay of women", including with children who are hiding from the tyranny of men, other adult family members. The high level of victimization in adolescents, its continued growth requires adoption by the company of additional measures to ensure the safety of minors.

On this basis, in our opinion, should:

- to develop the theme of the speeches to the parents in the kindergartens – "On measures to ensure the safety of children in the family, on the street and in other places";
- to parents of students in elementary, middle and high school students to develop the theme of speeches "About the behavior of children and adolescents in public places and measures to ensure security of their vital activity";
- to organize a series of discussions with students with age-appropriate "behavior of children and adolescents in extreme situations";
- to provide training in the discipline "life safety" section of the "Actinology prevention of crimes and offenses" in which the student is acquainted with the contents actinology problems and behaviors in precriminal and the criminal environment;
- The Ministry of education and science of Ukraine training of students of pedagogical and legal profiles on the problems of victimology;
- media (radio, television, press, Internet) to provide to children, adolescents, parents, broadcast, publication on the prevention of involvement of minors in criminal activity and their protection from criminal attacks.

Thus, the crimes have a significant negative psychological impact on individuals, make them real and understandable concerns for their lives and the lives of loved ones, instill in them a sense of absolute insecurity and uncertainty of the future. As a consequence, there is a complete lack of people's confidence in the ability of the state to protect them and to curb crime, especially such a shameful form.

References:

1. Marks K., Ənhel's. Soch. – T. 46. – Ch. 1. – S. 106.
2. Simmel G. Philosophic des Geldes. – T. 46. – Part. 1. – P. 106.

3. Hylinskyy Ya. Y. Devyantolohyya: sotsyolohyya prestupnosti, narkotyzma, prostytutsyy, samoubyystv y druhykh «otkloneny» / Ya. Y. Hylinskyy. [2-e yzd., yspr. y dop.]. – SPb. : Yzd-vo R. Aslanova : Yuryd. tsentr Press, 2007. – 525 s.
4. Kommercheskaya seksual'naya ekspluatatsyya nesovershennoletnykh v Sankt-Peterburhe y Severo-Zapadnom rehyone Rossyy // Sankt-Peterburh v zerkale sotsyolohyy / [Hurevych Y.N., Rusakova M.M. y dr.]; pod red. V.V. Kozlovskoho. – SPb., 2003. – S. 412–433.
5. Stanskaya A.A. Prostytutsyya nesovershennoletnykh – sotsyal'naya y pravovaya problema obshchestva. – SPb., 2005.
6. Gros M. From Russia with Sex. – New York. – 1999. – August, 10. – P. 24–31, 61, 82.
7. Ivashchenko V. O. Torhivlya zhinkamy ta dit'my (kryminolohichni ta kryminal'no-pravovi aspekty borot'by) : [monoh.] / V. O. Ivashchenko. – K. : Atika, 2004. – 112 s.
8. Dovidka pro zlochyny, uchyneni v Ukrayini za 2009–2014 rr. : informatsiya Departamentu informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya MVS Ukrayiny. – K., 2015. – 124 s.
9. Dzhuzha A. O. Kryminal'no-pravovi ta kryminolohichni zasady zapobihannya zlochynam proty statevoyi nedotorkanosti dytyny [Tekst] : [monohrafiya] / A. O. Dzhuzha – K., 2013. – 193 s.